

Undersøkende kunnskapsdialoger i arbeidet med Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) i to norske kommuner

Anne Schanche Selbekk¹, Linda Øvestad Olsen², Kari Anne Bergøy³, Sigmund Hadland Jr², Eli Sævereid³, Irene Stornes², Maren Løvaas⁴, Ingrid Rasmussen Strømsvold⁴

¹Universitetet i Stavanger, kontakt anne.s.selbekk@uis.no, 99619617, ²Sokndal kommune, ³Eigersund kommune, ⁴KORUS Stavanger

Bakgrunn: Tidlig intervensjon, god tverrfaglig innsats og involvering av barn og foreldre i tiltaksutvikling er anliggende høyt oppe på den kommunale agendaen. Flere tilsynsrapporter, basert på gjennomgang av barnevernssaker, viser at barn og unge i vanskelige livssituasjoner som trengte hjelp og støtte, ikke fikk hjelpen tidlig nok, og at den hjelpen de fikk ikke var godt nok strukturert og at samarbeidet mellom tjenestene ikke var godt nok koordinert.

Prosjektet: Bedre tverrfaglig Innsats (BTI) er en modell som prøver å svare på disse utfordringene og omfatter alle tjenester i kommunen som arbeider direkte eller indirekte med barn og unge. Sentrale verktøy i modellen er handlingsveilederen som utdypet oppgaver, prosedyrer og ansvar i prosessen med (tidlig) identifisering (nivå 0), lokal innsats (nivå 1), tverretattlig samarbeid (nivå 2) og kompleks samordning (nivå 3), og stafett-loggen som er dokumentasjonsverktøyet i den enkelte sak utarbeidet i samarbeid med foreldre, og der stafettholderen sørger for å følge opp de beslutningene som fattes.

Målet: Den overordnede målsetningen for dette aksjonsforskningsprosjektet som følger to kommuner i implementeringen av BTI (2019 – 2024), er å finne ut hvordan og i hvilken grad BTI-modellen kan føre til en ønsket endring av praksis i de kommunale tjenestene i forhold til tidlig innsats og tverretattlig samarbeid, og om denne praksisen kan utløse gode prosesser og føre til en bedret livssituasjon for barn, unge og deres familie.

Metode: Et viktig metodisk grep i prosjektet er å igangsette og dokumentere pågående kunnskapsdialoger i form av flerstegsfokusgrupper, og gjennom disse samskape implementering av BTI. 1. på ledelses/koordineringsnivå, og 2. i barnehage og skole. Første runde med 8 flerstegsfokusgrupper (4 i hver kommune) ble gjennomført i en tidlig fase av implementeringen våren 2021 med til sammen 51 deltakere. Fokusgruppene er transkribert og foreløpige analyser er gjennomført ved hjelp av Stegvis-Deduktiv-Induktiv metode (Aksel Tjora 2021).

Resultater: Fokusgruppene representerer en unik innsikt i hvordan personer som arbeider på ulike nivåer i en kommune beskriver status i arbeid med tidlig intervensjon, tverrfaglig samarbeid og involvering av barn, unge og foreldre når det oppstår bekymring, i en tidlig fase av BTI-implementering.

Barnehag (N=14)

Barnehage: «Vi kan få til mye om vi bare får litt hjelp». Barnehageansatte beskriver en utvikling fra en «vente å se – holdning» til et fokus på tidlig innsats. De beskriver seg som en sentral aktør i arbeidet med tidlig intervensjon, og sier at «barnehagene kan få til mye, om vi bare får litt hjelp», at «vi kunne klart å oppnå så mye mer», og at de «må gå mange runder før en får hjelp til et barn». I arbeidet ønsker de andre tjenester enda tettere på i barnehagehverdagen, og understreker at man «må ha foreldrene med på laget for å få til noe».

Skole (N=13)

Skole: «Får positive tilbakemeldinger fra foreldre når jeg bruker ordet samarbeidspartner» Skoleansatte fremhever kommunikasjon mellom foreldre og lærere som avgjørende: «Får positiv tilbakemelding fra foreldre når jeg bruker ordet samarbeidspartner». Lærerne ser ungene hver dag. Ungdom vil snakke med lærere, men lærerne opplever at de har for liten tid til å gjøre nettopp dette og at det ikke går opp. Ansatte i skolen etterlyser mer tid til å samordne innsatser internt på skolen. Bekymret for at kontaktlærerne blir sittende med et veldig tungt ansvar.

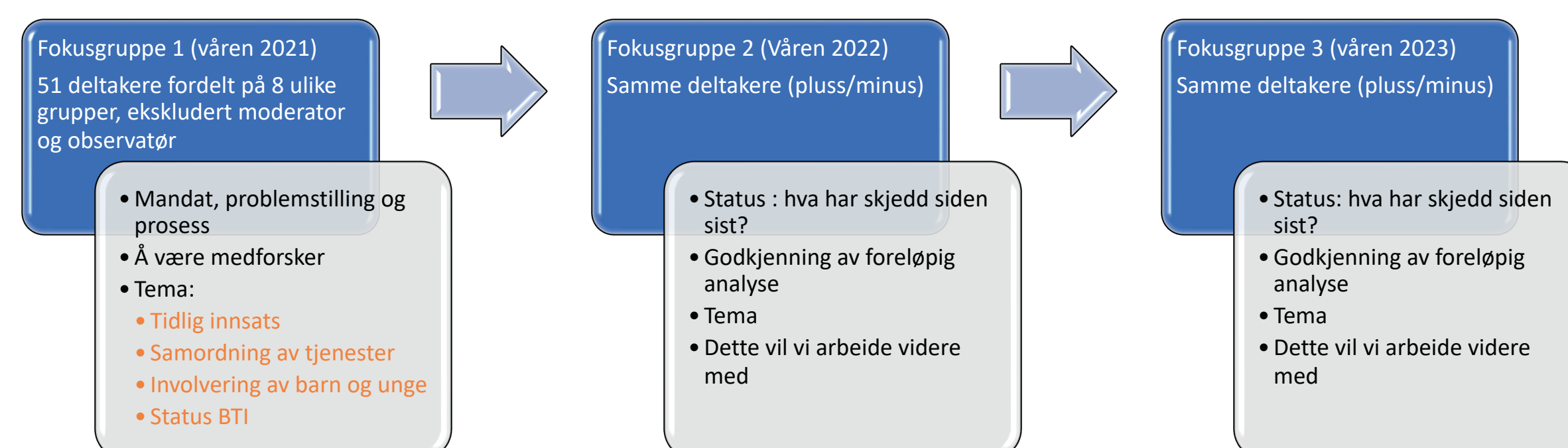
Mellomledere - oppvekst og helse (N=14)

Mellomledere - oppvekst og helse: «Trør i hverandres bed»

Mellomledere på tvers av oppvekst og helse beskriver utfordringer i at tjenestene trør i hverandres bed og at det er behov for avklaring av roller, forventninger til samarbeid og hva man legger i begreper. Videre at den tidlige innsatsen ikke er treffsikker nok og at kommunen har mange ulike systemer som ikke snakker godt nok sammen. Samarbeid blir for personavhengig og involvering av barn, foreldre ikke godt nok. De ser også en tendens til at tidlig innsats har dreid fra gruppe/familie til individfokus.

Hovedbudskap: Forventninger fra ledernivå, skole og barnehage at BTI kan svare på opplevde utfordringer og bidra til barns beste. Flerstegsfokusgrupper erfarer som et nyttig verktøy i implementeringsprosessen.

Flerstegsfokusgrupper (N=8) - undersøkende kunnskapsdialoger (Hummelvoll 2021, Larsen et.al. 2018)

Ledelse (N=10)

Ledere: «Vi eier ungene i lag». Lederne i kommunen fremhever viktigheten av å komme tidlig inn ved bekymring, og at det er en vinn-vinn situasjon både for menneskene det gjelder og samfunnsøkonomisk. Videre beskriver de viktigheten av å: «snakke om barns beste, i stedet for hvem som skal betale». «Vi eier ungene i lag» - og at dette er et overordnet lederansvar. Lederne erkjenner sin rolle og betydning som helt sentrale i sektorovergripende arbeid, at de har ansvar i implementeringsarbeidet å etterspørre kompetansebygging og informasjon og få spredd ut og se at ting blir fulgt opp.

BTI: «Noe vi har manglet». Status så langt fra alle de 8 gruppene tyder på at BTI representerer «noe vi har manglet», et system som gjør tidlig intervensjon og oppfølging mindre personavhengig - «Hvis vi har denne modellen – da avhenger det ikke av meg», som kan gjøre det tverrfaglig samarbeidet mer systematisk - «Modellen gjør at alle jobber mot samme mål» og kan gjøre informasjonsflyten bedre. Bekymringen ligger i om det bare blir et nytt system, eller legger byrder til arbeidet istedenfor å lette det, og at man trenger opplæring og tid for å innarbeide verktøyene i BTI.

Flerstegsfokusgrupper. Erfaringene fra første runde tyder på at bruk av metodikken gir rom for dypere refleksjoner knyttet til kommunale satsinger, og er med å styrke eierforholdet og forpliktelsen til prosjektet hos de involverte og bidra til handling på ulike nivåer. «Føler det er sjeldent at en får være med i den prosessen å komme med erfaringer.»

Foto hentet fra Dalane Tidende. Fotograf: Ingvill Mydland

KORUS
Stavanger

Rogaland
fylkeskommune

Prosjektet er finansiert av Rogaland Fylkeskommune gjennom Folkehelseprogrammet 2019-2024